

Ekonomická návratnost péče o předškolní děti

Středočeský kraj

Středočeský kraj

Tomáš Soukup

Šmeralova 4

170 00 Praha - Bubeneč

IČ: 73534781

Tel: +420 739 358 697

E-mail: info@vyzkumysoukup.cz

www.vyzkumysoukup.cz

Červen 2024

Obsah

1.	Cíle analýzy	3
2.	Financování a náklady předškolního vzdělávání a péče o dítě	4
2.1.	Mateřské školy veřejné	5
2.2.	Mateřské školy soukromé	9
2.3.	Dětské skupiny	12
2.4.	Sousedské dětské skupiny (sousedské hlídání)	15
2.5.	Souhrnný přehled nákladů a financování	18
3.	Analýza ekonomické návratnosti investic do zařízení péče o dítě	19
4.	Chybějící kapacity předškolní péče	22
5.	Shrnutí	23
6.	Seznam tabulek, grafů a obrázků	24
7.	Zpracovatel studie	25

1. Cíle analýzy

Otázka kapacity míst předškolního vzdělávání a nákladnosti jednotlivých zařízení je s ohledem na demografickou prognózu stále aktuální. Na podzim roku 2023 byla pro Středočeský kraj zpracována socioekonomická analýza dopadů neumístěných dětí do MŠ ve Středočeském kraji¹. Jedním z hlavních závěrů bylo, že dle demografické analýzy chybí v mateřských školkách ve Středočeském kraji cca 2 500 míst pro děti starší tří let. Předchozí analýza zároveň upozorňuje na skutečnost, že státní rozpočet získává při zaměstnání rodiče velké příjmy, ale pro obec zřizování nových škol je finančně nerentabilní (daňové výnosy navíc nejdou zřizovateli školky, ale celému veřejnému rozpočtu). Na základě těchto zjištění vznikla potřeba další analýzy, která by se zaměřila na finanční výhodnost jednotlivých předškolních zařízení, a to veřejných MŠ, soukromých MŠ, dětských skupin a sousedského hlídání. Výdaje pro stát a veřejné rozpočty se mohou výrazně lišit jak podle jednotlivých forem, tak i z důvodu, že rodiče dětí mladší tří let pravděpodobně nebudou nastupovat do práce na celý úvazek.

Tato analýza si klade tři hlavní cíle:

1. Propočítat výhodnost jednotlivých variant péče o předškolní děti do 3 a od 3 let z pohledu investic a provozních nákladů.
2. Porovnat náklady na jednotlivé varianty péče s ohledem na potenciální příjem státního rozpočtu v důsledku vyšší zaměstnanosti rodičů. Specificky pak za kolik let se zaplatí vstupní investice do jednotlivých zařízení.
3. Odhadnout, jaké kapacity budou potřeba v jednotlivých typech zařízení.

Tato analýza obsahuje detailní popis financování jednotlivých zařízení předškolního vzdělávání pro děti do věku 6 let a optikou finančních nákladů tak nabízí jednotlivé varianty pro zajištění péče ve vztahu k návratu rodičů na trh práce.

---

¹ Výzkumy Soukup. Ekonomické dopady nepřijetí dětí do MŠ – Středočeský kraj. Praha, Listopad 2023.

2. Financování a náklady předškolního vzdělávání a péče o dítě

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti zpravidla ve věku od 2 do 6 let, nicméně děti jsou do mateřských škol (zřízených obcemi nebo svazky obcí) přednostně přijímány dosáhnou-li před začátkem školního roku nejméně třetího roku věku. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok². Tento limit, včetně limitu kapacitního, však vyrovnává možnost zajištění péče o dítě v dětských skupinách či v budoucnu v sousedských dětských skupinách.

Aktuálně je ve Středočeském kraji celkem 821 mateřských škol různých zřizovatelů a 270 dětských skupin s celkovou kapacitou 61 229 míst (Tabulka č. 1).

Tab. č. 1 Přehled počtu a kapacit předškolních zařízení ve Středočeském kraji

	Zařízení (míst působení)	Rejstříkových kapacit
MŠ zřizované obcemi	707	53 899
MŠ speciální, přís. org. (většinou zřizovatel kraj)	13	412
MŠ ostatní (většinou soukromé a církv.)	101	3 415
Dětské skupiny	270	3 503
Celkový součet	1 091	61 229

Zdroj: Rejstřík škol MŠMT + Seznam dětských skupin MPSV k říjnu 2023, Citace z Výzkumy Soukup, Ekonomické dopady nepřijetí dětí do MŠ. 2023

Tato kapitola si klade za cíl představit jednotlivá zařízení předškolního vzdělávání a péče o dítě z hlediska jejich financování a organizace. Pozornost věnujeme veřejným a soukromým mateřským školám, dětským skupinám a nově i sousedským dětským skupinám, které jsou aktuálně ve fázi projednávání a schvalování Poslaneckou sněmovnou ČR³.

² Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

³ Poslanecká sněmovna: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=716>

2.1. Mateřské školy veřejné

Předškolní vzdělávání (stejně jako základní, střední a vyšší odborné) je financováno ze státního rozpočtu (MŠMT) a z rozpočtů územních samosprávných celků⁴. V případě státního rozpočtu se jedná o největší objem financí, který je přerozdělen do regionálního školství na tzv. přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a svazky obcí a kraji⁵.

Financování mateřských veřejných škol ze státního rozpočtu je postaveno na tzv. normativně nákladovém systému, který vychází z reálného objemu výuky a výše tarifních platů pedagogů. Na základě tohoto systému jsou stanovovány finanční položky určené pro přerozdělení do jednotlivých veřejných škol ve dvou fázích:

- 1) **Nejprve MŠMT rozepíše finanční prostředky (přímé náklady) pro jednotlivé školy v jednotlivých krajích**, a to na základě reálného počtu pedagogů, nepedagogů a žáků.

Konkrétněji jsou stanoveny normativy pro pedagogické pracovníky, pro ostatní nárokové složky platu a normativy pro nenárokové složky platu⁶. Vedle toho jsou stanoveny normativy pro nepedagogické pracovníky, normativy ONIV (ostatní neinvestiční výdaje) na žáka, normativy ONIV na učitele v adaptačním období a normativy pro školy a školní družinu⁷.

Celkový objem finančních prostředků pro školy a pedagogickou práci ve školních družinách ve Středočeském kraji byl stanoven souhrnně ve výši 20,1 mld. Kč pro rok 2024 (z toho 14,7 mld Kč na platy).

- 2) Poté jsou prostřednictvím republikových normativů z rozpočtu MŠMT vyčleněného pro regionální školství územních samosprávných celků (dále jen „RgŠ ÚSC“) rozepisovány a poskytovány krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy (dále též „KÚ“) finanční prostředky pro školská zařízení.

---

⁴ Eurydice. Financování předškolního a školního vzdělávání: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czechia/financovani-predskolniho-skolniho-vzdelavani>

⁵ MŠMT. Ekonomika školství: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi>

⁶ Od roku 2024 jsou pak nově pro školy stanoveny normativy na učitele v adaptačním období, a to v souvislosti se změnou zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Do normativů je v roce 2024 promítnuto zvýšení objemu prostředků, který zajišťuje průměrný plat učitelů na úrovni 130 % průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství v roce 2022.

⁷ MŠMT. Principy rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2024. Č. j. MSMT-296/2024-2. Určení výchozích rozhodných údajů pro výpočet objemu finančních prostředků na platy pedagogických pracovníků a limitu počtu pedagogických pracovníků je dále podrobně popsáno v Metodice pro stanovení objemu finančních prostředků pro RgŠ ÚSC.

To znamená, že rozpis MŠMT je doplněn o **rozpis prostředků krajského úřadu** (bez pedagogické práce ve školních družinách), který rozepisuje a poskytuje jednotlivým právnickým osobám vykonávajících činnost školských zařízení finanční prostředky prostřednictvím krajských normativů (§ 161a odst. 2 a § 161b odst. 2 školského zákona) tvořící provozní (neinvestiční) výdaje škol a školských zařízení. Do objemu neinvestičních výdajů jsou zahrnuty výdaje na školské služby s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách, které poskytují například zařízení školního stravování, školská poradenská zařízení, domovy mládeže, internáty, zařízení pro zájmové vzdělávání, dětské domovy a další. Jednodušeji řečeno, krajský úřad financuje ostatní provozní náklady, a to prostředky na stravování (v tomto případě pouze má-li školka stravovací zařízení), nepedagogické pracovníky a další speciální potřeby.

Ostatní náklady doplácí **zřizovatel** (obec, svazek obcí nebo kraj), tj. provozní výdaje škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky jsou hrazeny z rozpočtu zřizovatele. Primárním zdrojem úhrady těchto výdajů jsou příjmy obcí a krajů z tzv. **rozpočtového určení daní**, tedy přerozdělení výslovně stanovených sdílených daní mezi stát, obce a kraje. Jedním z koeficientů, podle kterých se část sdílených daní rozděluje mezi jednotlivé obce, je počet dětí mateřských škol a žáků základních škol vzdělávajících se ve škole zřizované danou obcí. Na základě pokladního plnění za rok 2023, z toho plynoucího objemu sdílených daní pro obce, váhy kritéria „počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí“ a počtu dětí MŠ a žáků ZŠ k 30. září 2022 lze určit, že výše prostředků ze sdílených daní na základě tohoto kritéria byla pro rok 2023 v částce 19 644 Kč na žáka. Jedná se o poslední aktualizovaný údaj, s nímž počítáme i v této analýze.

Posledním zdrojem financování⁸ je platba školného, tzv. úplata, a stravného **rodiči**. Výše úplaty je ve veřejných mateřských školách stanovována řediteli školy, ovšem zároveň musí dodržovat zákonem stanovenou hranici, tj. měsíční výše úplaty může být stanovena maximálně ve výši 8 % základní sazby minimální měsíční mzdy. Od 1.1.2024 je stanovena výše minimální měsíční mzdy na 18 900 Kč a maximální možná měsíční výše úplaty může činit 1 512 Kč v mateřských školách⁹. Do těchto nákladů se nezapočítávají mzdové náklady, úhrada pojistného, náklady na učební pomůcky a další výdaje související s dalším vzděláváním pracovníků a rozvojem škol a kvality

---

⁸ Vyjma dotačních titulů, které jsme do finanční analýzy nezahrnovali z důvodu jejich komplexnosti a velkému zkrácení, neboť o dotace žádají jen některé mateřské školy, v různých výších a na různé účely. Nejeví se tudíž relevantní zahrnout finanční částky poskytované dotačními tituly do analýzy provozních nákladů.

⁹ Metodický materiál ke stanovení úplaty za vzdělávání v mateřských školách, školních družinách a školních klubech veřejných zřizovatelů od 1. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.edu.cz/methodology/metodicky-material-ke-stanoveni-uplaty-za-vzdelavani-v-materskych-skolach-skolnich-druzinach-a-skolnich-klubech-verejnych-zrizovatelu-od-1-1-2024/>

vzdělávání. Výše stravného se opět liší v jednotlivých zařízeních, přičemž na část stravného přispívá kraj prostřednictvím normativu a rodiče „doplácí“ náklady spojené se stravováním dítěte v předškolním zařízení.

2.1.1. Organizační podmínky

Třída mateřské školy se naplňuje do počtu 24 dětí. Mateřská škola má nejméně 15 dětí, jde-li o mateřskou školu s 1 třídou; 12,5 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 2 třídami; 16,33 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 3 třídami, a 18 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 4 a více třídami. Je-li v obci pouze 1 mateřská škola, má nejméně 13 dětí, jde-li o mateřskou školu s 1 třídou. Třída lesní mateřské školy má nejméně 15 dětí¹⁰.

Jak již bylo uvedeno výše, předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let¹¹. Přijímání dětí ve věku od 2 do 3 let do mateřských škol je možné, ovšem mateřská škola je povinna za každé ve třídě zařazené dítě mladší 3 let snížit počet dětí o 2 děti a zajistit specifické podmínky, zejména vyšší potřebu personálního zajištění. V praxi to znamená, že dítě mladší tří let se započítává do kapacity 2x (do šesti dětí). Třída tvořena pouze dvouletými dětmi tak může mít max. 18 dětí.

2.1.2. Finanční analýza provozních nákladů veřejných MŠ

V rámci finanční analýzy vycházíme z nákladů na provoz 1 dítěte do 3 let a od 3 let. Výše nákladů na 1 dítě do 3 let není konkrétně vymezena, ale s jeho přítomností v mateřské škole je spojena povinnost snížit kapacitu třídy o 1 dítě a zároveň zvýšit personální kapacity. Z tohoto důvodu jsme stanovili koeficient na náklady pro dítě do 3 let, který vychází z toho, že standardní počet dětí ve třídě (24) je vydělen maximálním počtem dětí při zahrnutí dětí do 3 let, což je 18. Pro výpočet nákladů na dítě do 3 let užíváme **koeficient 1,33**.

Pro zpracování finanční analýzy jsme zvolili několik ukazatelů. Tím prvním jsou **investice na vybudování** jednotlivých zařízení péče o dítě, které jsou důležité pro samotné zprovoznění daného zařízení. Pro stanovení výše investic na vybudování MŠ na jedno dítě jsme vycházeli z průměru za 5 nově vybudovaných MŠ v letech 2021-

¹⁰ Vyhláška č. 2005/14 Sb., Vyhláška o předškolním vzdělávání. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-14>

¹¹ Zákon č. 178/2016 Sb., ze dne 20. dubna 2016, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

2023 (celková částka / kapacita). V případě dítěte do 3 let jsme použili zmíněný koeficient, investice na vybudování veřejné MŠ na jedno dítě do 3 let činí 732 184 Kč a pro dítě od 3 let 549 138 Kč.

Z hlediska financování veřejných mateřských škol vycházíme z alokovaných finančních obnosů z výše zmíněných zdrojů. Za prvé se jedná o **rozpočet MŠMT a kraje** pro rok 2024, kde vycházíme z průměru u náhodně vybraných MŠ. Průměrná částka 99 000 Kč na jedno dítě od 3 let je dále vynásobena koeficientem, přičemž výše financí na jedno dítě do 3 let činí 132 000 Kč. Za druhé se jedná o financování ze strany **zřizovatele** (nejčastěji obce), které je vázáno na rozpočtové určení daní. Výše prostředků ze sdílených daní činí 19 644 Kč na žáka. I zde počítáme z vyššími nároky při zahrnutí dítěte do 3 let, a proto i danou částku financovanou zřizovatelem násobíme koeficientem. Za třetí zahrnujeme i financování ze strany **rodičů**, které formou úplaty činí v průměru 8 225 Kč za rok pro dítě do 3 let i nad 3 roky. Jedná se o částku stanovenou zprůměrováním roční výše školného u 9 náhodně vybraných MŠ. Stejným způsobem je stanovená průměrná roční výše stravného u 9 náhodně vybraných MŠ (11 783 Kč). V tomto případě nerozlišujeme dle věku dítěte, neboť takto nerozlišují ani mateřské školy v rámci stanovování výše poplatků pro rodiče.

Analyzovali jsme rovněž **provozní výdaje u náhodně vybraných veřejných mateřských škol**, a to na základě výkazů zisků a ztrát za rok 2023. Z analýzy vyplývá, že největší sumu provozních výdajů činí mzdové náklady (cca 81 % z celkových nákladů), náklady na nájem a energie (cca 4 % z celkových nákladů) a ostatní náklady na provoz (cca 15 % z celkových nákladů).

Tab. č. 2 Provozní náklady na 1 dítě za rok ve veřejné MŠ

	do 3 let	od 3 let
Investice na vybudování	732 184	549 138
Provozní financování		
stát + kraj	132 000	99 000
obec	26 192	19 644
rodiče = úplata	8 225	8 225
rodiče = stravné	11 783	11 783
Financování celkem (stát, kraj, obec, rodiče)	178 200	138 652

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

2.2. Mateřské školy soukromé

Financování soukromých škol a školských zařízení je upraveno samostatným zákonem o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením¹². V případě soukromých mateřských škol stojí systém financování zejména na dotacích ze státního rozpočtu a následně na jiných zdrojích, a to především na úplatách za poskytované vzdělávání od rodičů, případně na sponzorských darech či na finančních zdrojích z různých dotačních titulů.

Ze **státního rozpočtu** jsou financovány přímé náklady na vzdělávání, provozní výdaje soukromých škol a rozvojové programy, a to prostřednictvím normativního financování. Normativy neinvestičních výdajů pro soukromé školy (viz Obrázek č. 1) stanovuje každoročně MŠMT a tyto prostředky (vypočtené podle normativů) dostávají soukromé školy prostřednictvím krajských úřadů.

Obrázek č. 1 Normativy neinv. výdajů soukromých škol a školských zařízení pro rok 2024 v Kč

	NIV celkem
část I.	
Normativ neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu jako roční objem neinvestičních výdajů na jednotku výkonu, tj.:	
Dítě v mateřské škole nebo třídě s celodenním provozem	81 218
Dítě v mateřské škole nebo třídě s polodenním provozem	40 609
Dítě v mateřské škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona s celodenním provozem	256 984
Dítě v mateřské škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona s polodenním provozem	128 492
Žáka v základní škole tvořené pouze třídami prvního stupně (obor vzdělání 79-01-C/01 Základní škola, 79-01-B/01 Základní škola speciální)	96 842
Žáka v základní škole tvořené pouze třídami prvního stupně - škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona (obor vzdělání 79-01-C/01 Základní škola):	
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 1	280 565
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 2	370 594
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 0	252 572
Žáka v základní škole tvořené pouze třídami prvního stupně - škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona (obor vzdělání 79-01-B/01 Základní škola speciální):	
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 1	296 080
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 2	451 134
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 0	252 272
Žáka v základní škole plně organizované (obor vzdělání 79-01-C/01 Základní škola, 79-01-B/01 Základní škola speciální)	79 364
Žáka v základní škole plně organizované - škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona (obor vzdělání 79-01-C/01 Základní škola):	
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 1	263 082
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 2	353 112
- třída zřízená pro druh zdrav. post. 0	235 090

¹² Zákon č. 306/1999 Sb., Zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením.

Ostatní zdroje potřebné k financování soukromé mateřské školy získávají od rodičů formou úplaty / školného. Školné v případě neveřejných mateřských škol, je odvislé od zřizovatele, nabídky dané soukromé mateřské školy (profilace, specifické zaměření na cizí jazyky či sport) a liší se rovněž regionálně.

2.2.1. Organizační podmínky

Kapacitními podmínkami jsou na tom soukromé mateřské školy stejné jako veřejné. Maximální možná kapacita je 24 dětí. Nicméně průměrná kapacita je nižší, 18 dětí na třídu, což je způsobeno skutečností, že soukromé MŠ častěji navštěvují i děti mladší tří let. Výše školného není v případě soukromých škol zákonem regulována. Zároveň soukromá škola nemusí mít stravovací zařízení. V praxi většina z nich stravu dětem pouze vydává (jídla připravuje jiný provozovatel stravovacích služeb). I tato skutečnost zvyšuje školné ze strany rodičů.

Soukromé mateřské školy se však pyšní svými nadstandardními službami, individuálním přístupem, flexibilitou a různou orientací výuky.

2.2.2. Finanční analýza provozních nákladů soukromých MŠ

V analýze provozních nákladů soukromých mateřských školek postupujeme téměř identicky jakou u veřejných MŠ. Nicméně soukromé mateřské školy často vznikají nejen výstavbou celých prostorů, ale i rekonstrukcí stávajících prostor. Proto zahrnujeme počáteční investice jak na vybudování, tak na rekonstrukci. **Počáteční investice** na vybudování soukromé MŠ na jedno dítě vychází z váženého průměru za 6 nově vybudovaných soukromých školek (506 410 Kč / dítě) po roce 2020. U rekonstrukce stanovujeme výši investice na 1 dítě na základě váženého průměru za 3 zrekonstruované soukromé školky (352 767 Kč / dítě). V obou případech je výše finančních prostředků stanovena i pro dítě do 3 let s využitím koeficientu.

Financování soukromých mateřských škol ze **státního rozpočtu** staví na normativním systému, přičemž normativ jakožto roční objem neinvestičních nákladů na dítě činí 81 218 Kč. Tuto výši stanovujeme jak pro děti do 3 let, tak od 3 let. Dalším podstatným zdrojem financování jsou **příspěvky od rodičů**. Pro výpočet školného a stravného v průměrné roční výši jsme použili opět průměrnou roční výši školného a stravného u 10 náhodně vybraných soukromých MŠ. Průměrné školné hrazené rodiči ročně pro dítě do 3 let činí 109 093 Kč a pro dítě od 3 let 85 762 Kč. Průměrné stravné hrazené rodiči ročně pro dítě do 3 let činí 25 125 Kč a pro dítě od 3 let 20 745 Kč.

Stejně jako v případě veřejných mateřských škol jsme analyzovali **provozní výdaje** náhodně vybraných soukromých mateřských škol na 1 dítě vychází rovněž z výkazů zisků a ztrát za rok 2023. Poměr jednotlivých výdajů byl shodný jako v případě veřejných MŠ, tj. největší část výdajů tvoří prostředky na mzdy.

Tab. č. 3 Provozní náklady na 1 dítě za rok v soukromé MŠ

	do 3 let	od 3 let
Investice na vybudování	675 213	506 410
Investice na rekonstrukce	470 356	352 767
Financování		
stát + kraj	81 218	81 218
rodiče = úplata	109 093	85 762
rodiče = stravné	25 125	20 745
Financování celkem (stát, kraj, rodiče)	215 436	187 725

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

2.3. Dětské skupiny

Alternativou v péči o dítě, která poskytuje značnou míru flexibility zejména s ohledem na věk dítěte a rychlost zřízení, jsou nekomerční dětské skupiny. Dětské skupiny umožňují péči o dítě již **od 6 měsíců věku do zahájení povinné školní docházky**. Péče v dětských skupinách je poskytována mimo domácnost dítěte a rovněž zaměřena na výchovu, rozvoj schopností, kulturních, hygienických a sociálních návyků dítěte. Jedná se o činnost provozovanou poskytovatelem služby péče o dítě v dětské skupině zapsaným do evidence poskytovatelů¹³.

Oproti mateřským školám, dětské skupiny „spadají“ pod Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), upravující jak jejich podmínky, evidenci, tak zajišťující jejich legislativní ukotvení a samotný provoz. Systém financování dětských skupin byl zaveden novelou zákona o dětské skupině, díky níž mají **poskytovatelé dětských skupin nárok na příspěvek na provoz ze státního rozpočtu**¹⁴. Poskytovatelem přitom může být jak obec, tak příspěvková organizace obce, nezisková organizace či jiná právnická osoba.

O příspěvek mohou žádat pouze poskytovatelé a je možné jej použít na financování běžných výdajů, které souvisejí s poskytováním služby, tedy mzdových nákladů, nákladů na povinné další vzdělávání pečujících osob, nákladů na stravu a dalších provozních nákladů. **Výše příspěvku je dána normativy na provoz a normativy na stravu** (viz Obrázek č. 2). **Roční školské normativy jsou převedeny na denní normativy pro dětské skupiny za účelem podpory flexibility služby**. Dětem ve věku od šesti měsíců do 31. srpna po dosažení tří let (tj. mladším dětem) náleží 1,7násobek školského normativu. Dětem od 1. září po dosažení tří let věku do zahájení povinné školní docházky (tj. starším dětem) náleží stejná výše normativu jako ve školství. Dle expertních rozhovorů dětské skupiny čerpají pouze příspěvek na provoz, neboť příspěvek na stravu je velmi obtížné získat.

Obrázek č. 2 Denní normativy pro financování DS ze státního rozpočtu

	denní normativ na provoz	denní normativ na stravu	přibližná měsíční výše
děti do 3 let	529,01 Kč	25,73 Kč	11 650 Kč
děti od 3 let	311,18 Kč	15,14 Kč	6 853 Kč

Poznámka: Přibližná měsíční výše je součinem průměrného počtu pracovních dní v měsíci (21) v roce 2024 a obou denních normativů. Zdroj: web Ministerstva práce a sociálních věcí.

¹³ MPSV. Dětské skupiny: <https://www.mpsv.cz/detske-skupiny>.

¹⁴ Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o dětské skupině“).

Z výše denních normativů nelze přehlédnout nižší finanční podporu starších dětí, což vede dětské skupiny k optimalizaci nákladů a finančních částek pro úhradu ze strany rodičů. Dalším zdrojem je tedy školné hrazené **rodiči**. Školné, které je od rodičů vybíráno jako forma úplaty, se liší dle věku dítěte do 3 let, kdy je státem regulované. Dětská skupina může rodičům stanovit maximální možnou výši 5 059 Kč měsíčně za školné pro dítě do 3 let věku. Naopak je tomu u dětí od 3 let, kde stát již výši úplaty nereguluje a dětská skupina může stanovit výši školného dle vynaložených nákladů na provoz a „saturovat“ tak nedostatek finančních prostředků na provoz.

Mimo výše zmíněné jsou podstatným rozdílem **nižší požadavky a podmínky kladené na vybudování dětských skupin. V důsledku toho jsou počáteční investice na vybudování tohoto zařízení péče o dítě výrazně nižší¹⁵.**

2.3.1. Organizační podmínky

Dětská skupina může být provozována při maximálním počtu 24 dětí, přičemž minimální počet činí 6 dětí. Nejběžněji se formují dětské skupiny pro 12 dětí. S ohledem na kapacitu je nutné zajistit personál, a to konkrétně jednu kvalifikovanou pečující osobu na 6 dětí. Pokud je ve skupině dítě mladší jednoho roku, je možné o něj pečovat, ale pouze ve skupině nejvýše čtyř dětí mladších čtyř let.

Státní příspěvek činí dětské skupiny dostupnějšími a jejich hlavní výhodou je lepší možnost harmonizace pracovního a rodinného života, neboť dětské skupiny výrazně zvyšují dostupnou kapacitu péče o dítě, navíc o dítě mladší 3 let. Díky této možnosti se mohou rodiče vracet na trh práce dříve a flexibilně skloubit péči o dítě v kombinaci s aktivním působením na trhu práce. Dětskou skupinu lze využít pouze v rodičem zvolených dnech, či se skupina přizpůsobuje potřebám obyvatel.

Poskytovatel je povinen zajistit, aby činnost, kterou se uskutečňuje výchova a péče o dítě v dětské skupině, byla vykonávána alespoň 1 pečující osobou s odbornou způsobilostí k výkonu povolání všeobecné sestry, praktické sestry, dětské sestry, porodní asistentky, zdravotně-sociálního pracovníka, zdravotnického záchranáře, psychologa ve zdravotnictví nebo specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa, lékaře nebo profesní kvalifikací Chůvy pro děti v dětské skupině. (Poskytovatelé, jimž oprávnění vzniklo před 30. 9. 2021, musí podmínku splňovat od 1. 10. 2024). Poskytovatel je dále povinen zajistit rodiči dítěte ve věku ode dne 1. **září po**

---

¹⁵ Vyhláška č. 350/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (§ 1 a Příloha č. 1).

dosažení 3 let, aby činnost, kterou se uskutečňuje výchova a péče o dítě v dětské skupině, byla vykonávána **alespoň 1 pečující osobou s odbornou kvalifikací učitele mateřské školy, učitele prvního stupně základní školy, asistenta pedagoga podle § 20 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících (tj. minimálně s maturitou), speciálního pedagoga nebo vychovatele, a to nejméně v rozsahu 20 hodin týdně.**

2.3.2. Finanční analýza provozních nákladů dětských skupin

Pro finanční analýzu provozních nákladů v dětských skupinách používáme opět průměrné **investice na vybudování** ve výši 223 348 Kč – jedná se o vážený průměr za 7 nově budovaných dětských skupin v letech 2024-2025; a na **rekonstrukce prostoru** ve výši 41 667 Kč na 1 dítě, což je nejčastější způsob zprovoznění dětské skupiny (nejedná se o výstavbu nové budovy). V těchto údajích nezahrnujeme koeficient pro děti mladší tří let, neboť dětské skupiny jsou svojí povahou nastaveny pro všechny děti do věku 6 let.

Z hlediska financování počítáme s příspěvkem od státu ve výši **denního normativu na provoz**, který už však stát rozlišuje pro dítě do 3 let a od 3 let (viz výše). Pro dítě do 3 let činí roční normativ celkem 133 311 Kč a pro dítě od 3 let se jedná o výši 78 417 Kč. V analýze nezahrnujeme státní příspěvek na stravné, neboť jeho získání značně zvyšuje náročnost na provoz dětské skupiny (hygienické požadavky, stravovací zařízení) a v praxi není téměř žádán a ani vyplácen. Celá řada dětských skupin tak stravné řeší formou dodavatelů a výběru platby **od rodičů**. Na úhradu **stravného** počítáme s částkou 2 200 Kč měsíčně na dítě (100-110 Kč je běžná částka na stravu za jeden den pro 1 dítě). **Školné**, které je od rodičů vybíráno jako forma úplaty, se naopak liší a je státem regulované do věku 3 let dítěte, kdy dětská skupina může rodičům stanovit maximální možnou výši 5 059 Kč měsíčně. Naopak je tomu u dětí od 3 let, kde stát již výši úplaty nereguluje, a proto vycházíme z průměrné výše 8 000 Kč měsíčně dle organizace Sto Skupin¹⁶.

Náklady na provoz stanovujeme na základě výpovědí z expertních rozhovorů. Běžné náklady provozovatelů jsou v podstatě totožné u starších i mladších dětí, ale liší se mzdové náklady, protože v případě péče o děti starší 3 let má provozovatel povinnost zajistit přítomnost pedagogického pracovníka, který vzhledem k dosaženému vzdělání může požadovat vyšší plat než chůva v dětské skupině. Dle expertů se však náklady se

¹⁶ Sto skupin. Dostupné z: <https://www.stoskupin.cz/o-nas>

pohybují okolo 16 000 Kč na dítě, a proto počítáme s výší cca 200 000 Kč za na 1 dítě ročně.

Tab. č. 4 Provozní náklady na 1 dítě za rok v DS

	do 3 let	od 3 let
Investice na vybudování	223 348	223 348
Investice na rekonstrukce	41 667	41 667
Financování		
stát	133 311	78 417
rodiče	87 108	122 400
Financování celkem	220 419	200 817

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

2.4. Sousedské dětské skupiny (sousedské hlídání)

Sousedské dětské skupiny (tzv. sousedské hlídání) jsou novým typem dětských skupin, které se stanou součástí služeb péče o děti předškolního věku. Principem služby je poskytovat péči v domácnosti, kde je kladen důraz na přirozené a známé prostředí v menším kolektivu o maximálně 4 dětech (včetně těch vlastních), s jednou pečující osobou v domácnosti. Tento nový typ služby rozšíří možnosti předškolní péče o děti prostřednictvím výpomoci, která nabídne rodičům nové alternativy ve chvíli, kdy se budou chtít vrátit na pracovní trh.

System bude mít financování ze dvou zdrojů. Ze strany **státu** jsou dětské skupiny financovány **příspěvkem na provoz** (stejně jako u dětských skupin)¹⁷. U příspěvku na provoz se jedná se o stejný formát, jak je tomu u „běžných“ dětských skupin. Vzhledem k flexibilitě služby se stanovený limit převádí na denní výši, obdobně jako normativ pro státní příspěvek.

Příspěvek na provoz sousedských dětských skupiny bude (dle návrhu novely) určen na úhradu:

- mezd a platů, náhrad mezd a platů, odměn za pracovní pohotovost, odměn za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr

¹⁷ MPSV: <https://www.mpsv.cz/sousedske-detske-skupiny>

a odstupného, výdajů na úhradu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, přidělů do fondu kulturních a sociálních potřeb, ostatních nákladů vyplývajících ze základních pracovněprávních vztahů a služebních poměrů a odměn osob pečujících,

- nákladů spojených se zajištěním povinného dalšího vzdělávání pečujících osob,
- dalších provozních nákladů.

Dále mají být dětské skupiny spolufinancovány ze strany **rodičů** formou úplaty, a to v maximální výši 1/3 měsíční minimální mzdy.

Upozornění: Sousedské dětské skupiny jsou dosud v legislativním procesu a výsledná podoba se může lišit.

2.4.1. Organizační podmínky

Služba sousedských dětských skupin je určena pro děti ve věku od 6 měsíců do zahájení povinné školní docházky (zejména však pro děti do 3 let). V případě dětí mladších 1 roku musí být zároveň všechny děti ve věku do dovršení 4 let.

Do nejvyšší kapacity sousedské dětské skupiny se započítává též dítě ve věku do zahájení povinné školní docházky, jehož rodičem nebo prarodičem je poskytovatel, nebo které žije ve společné domácnosti s poskytovatelem, a o něž tento poskytovatel pečuje v době poskytování služby péče o dítě v sousedské dětské skupině¹⁸.

Tento typ péče je poskytován v domácnosti (s nulovými náklady na vybudování) či jiných vhodných prostorách v menším kolektivu o maximálně 4 dětech, včetně těch vlastních (vlastní děti mohou být součástí sousedské dětské skupiny, ale nemusí – možné jsou obě varianty). **V rámci péče o vlastní dítě nemá pečující osoba nárok na příspěvek na provoz na své dítě** (tj. příspěvek by při počtu 3 dětí a 1 dítěte vlastní byl poskytnut pouze pro 3 děti)¹⁹.

Poskytovatelem péče o děti v sousedské dětské skupině je zletilá, svéprávná, bezúhonná, spolehlivá, zdravotně způsobilá fyzická osoba s odbornou způsobilostí:

- výkonu povolání všeobecné sestry, praktické sestry, dětské sestry, porodní asistentky, výkonu povolání lékaře,

¹⁸ Novela zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

¹⁹ MPSV. Sousedské dětské skupiny: <https://www.mpsv.cz/sousedske-detske-skupiny>.

- zdravotně-sociálního pracovníka, zdravotnického záchranáře, psychologa ve zdravotnictví nebo specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa,
- výkonu povolání sociálního pracovníka nebo odborná způsobilost pracovníka v sociálních službách se středním vzděláním s maturitní zkouškou,
- učitele mateřské školy, učitele prvního stupně základní školy, asistenta pedagoga,
- profesní kvalifikace chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky,
- profesní kvalifikace chůvy pro děti v dětské skupině.

2.4.2. Analýza provozních nákladů sousedských dětských skupin

Z hlediska povahy sousedských dětských skupin nepočítáme **žádné investice na vybudování**, neboť sousedské dětské skupiny budou službou zajišťující péči o dítě v domácnosti poskytovatele.

Pro financování sousedských dětských skupin počítáme se **státním příspěvkem**, který bude ve stejné výši jako normativ pro dětské skupiny (tj. 529,01 Kč na den pro dítě do 3 let a 311,18 Kč na den pro dítě od 3 let). Dále počítáme s částkou 72 000 Kč, což je výše roční úplaty od **rodičů** počítána z částky 6 000 Kč měsíčně (přibližně odpovídající 1/3 měsíční minimální mzdy).

Tab. č. 5 Provozní náklady na 1 dítě za rok

	do 3 let	od 3 let
Investice na vybudování	0	0
Financování		
stát	133 311	78 417
rodiče	72 000	72 000
Financování celkem	205 311	150 417

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

2.5. Souhrnný přehled nákladů a financování

Náklady na vybudování jsou nejvyšší v případě mateřských škol. Vstupní investice jsou tak výrazně vyšší, nicméně náklady na provoz v mateřských školách jsou naopak nižší v porovnání s dětskými skupinami. Zatímco náklady na provoz mateřských škol jsou vyrovnávány či snižovány vyšší kapacitou zařízení a relevantního počtu pečujících, dětské skupiny jsou provozně nákladnější, neboť je potřeba obzvláště pro děti starší 3 let zajistit kvalifikovaný personál. Nutno zároveň zmínit, že starší děti ve věku od 3 let jsou finančně méně podporovány ze strany státu, což jednak zvyšuje náklady rodičům ve formě školného a jednak zásadně ohrožuje stabilitu a fungování dětských skupin, které jsou flexibilní a vítanou možností v harmonizaci pracovního a rodinného života. Sousedské dětské skupiny zatím nejsou oficiálně zavedenou formou zajištění péče o dítě, avšak s předpokládaným zahájením na počátku roku 2025 lze očekávat nulové investice na vybudování, nejnižší provozní náklady a zároveň podporu ze strany státu formou příspěvku.

Tab. č. 6 Shrnutí nákladů v Kč na 1 dítě dle zařízení/péče

	děti do 3 let				děti od 3 let			
	MŠ veřejné	MŠ soukr.	Dětské sk.	Soused hlídání	MŠ veřejné	MŠ soukr.	Dětské sk.	Soused hlídání
Investice vybudování	732 184	675 213	223 348	0	549 138	506 410	223 348	0
Investice rekonstruk.	n/a	470 356	41 667	0	n/a	352 767	41 667	0
Náklady na provoz								
z veřejných rozpočtů	158 192	81 218	133 311	133 311	118 644	81 218	78 417	78 417
od rodičů	20 008	134 218	87 108	72 000	20 008	106 507	122 400	72 000
Náklady celkem	178 200	215 436	220 419	205 311	138 652	187 725	200 817	150 417

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

Nejnákladnější je vybudování místa ve veřejné MŠ. Investice do výstavby dětských skupin jsou výrazně nižší, a to hlavně z důvodu nižších požadavků a nároků.

Nejnižší provozní náklady mají veřejné MŠ. Zároveň ovšem s ohledem na nízké školné od rodičů jsou u veřejných MŠ veřejné výdaje nejvyšší. Ostatní formy péče o dítě jsou pro stát a obec levnější.

3. Analýza ekonomické návratnosti investic do zařízení péče o dítě

V této části představujeme analýzu ekonomické návratnosti investic a reagujeme na otázku „Jak rychle se státu vrátí počáteční investice u jednotlivých variant?“ a „Které zařízení má levnější provoz?“. Pro přesnější posouzení a vyhodnocení ekonomické návratnosti počítáme návratnost za situace:

- 1) pokud dítě **do 3 let** bude umístěno v některém ze zařízení předškolního vzdělávání a péče a rodič se vrátí na trh práce (buď na celý úvazek, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, či $\frac{1}{4}$ úvazek), jaká bude ekonomická návratnost nákladů pouze z **veřejného rozpočtu**.
- 2) pokud dítě **od 3 let** bude umístěno v některém ze zařízení předškolního vzdělávání a péče a rodič se vrátí na trh práce (buď na celý úvazek, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, či $\frac{1}{4}$ úvazek), jaká bude ekonomická návratnost nákladů pouze z **veřejného rozpočtu**.

Pro výpočet ekonomické návratnosti vycházíme ze **vstupních investic na vybudování**, které jsme již představili u každého zařízení péče o předškolní děti v předchozí části této studie. Dále vycházíme z **příjmu** do veřejného rozpočtu z jednoho rodiče navrativšího na trh práce, což činí zhruba **450 000 Kč ročně** při plném úvazku²⁰. Tento příjem jsme ponížili o **provozní výdaje z veřejného rozpočtu na 1 dítě** umístěné v daném zařízení ročně. Na základě tohoto rozdílu příjmu a výdajů propočítáváme výhodnost jednotlivých variant péče o předškolní dítě a návratnost počáteční investice.

---

²⁰ Výzkumy Soukup. Ekonomické dopady nepřijetí dětí do MŠ. Listopad 2023. Do příjmu státu jsou započítány odvody za sociální a zdravotní pojištění, daně a DPH ze zaměstnaného rodiče a to vše je navýšeno o příjmy dalších ekonomických subjektů vázajících se na ekonomickou aktivitu daného rodiče.

Z tabulky č. 7 vidíme porovnané vstupní investice a roční „zisk“ pro veřejné rozpočty (příjem z dodatečného zaměstnání – náklady na provoz). Tučně jsou uvedeny kombinace, které považujeme v praxi za nejčastější.

Ekonomická návratnost péče o děti do tří let

U dětí do tří let považujeme za pravděpodobný úvazek ve výši 0,25-0,5. Při čtvrtinovém úvazku se ovšem rodičům vyplatí umístit dítě pouze do veřejné MŠ, v ostatních formách péče by příjem ze zaměstnání prakticky pouze pokryl školné (viz tab. 8). Pro veřejné rozpočty je ovšem tato kombinace ekonomicky úplně nejhorší. Příjem státu z dodatečného zaměstnání v žádném případě nepokryje náklady na péči o dítě do tří let ve veřejné MŠ. S ohledem na tuto skutečnost doporučujeme zvážit navýšení školného ve veřejných MŠ tak, aby odrážel zvýšené náklady na péči o nejmenší děti a zároveň mírně reguloval poptávku.

Při polovičním úvazku je zisk pro veřejní rozpočty u všech typu zařízení. S ohledem na výši vstupní investice pak nejlepší návratnost u sousedského hlídání (nulová investice) a u dětských skupin. Vstupní investice u dětských skupin se veřejným rozpočtům vrátí již za 2-3 roky.

Tab. č. 7 Ekonomická návratnost vstupní investice do zařízení péče o dítě, přepočet na 1 dítě, náklady na provoz z veřejných rozpočtů

	děti do 3 let				děti od 3 let			
	MŠ veřejné	MŠ soukr.	Dětské sk.	Soused hlídání	MŠ veřejné	MŠ soukr.	Dětské sk.	Soused hlídání
Vstupní investice	732 184	675 213	223 348	0	549 138	506 410	223 348	0
Roční zisk pro veřejné rozpočty (příjmy z návratu na trh práce – veřejné náklady na provoz)								
Při celém úvazku	291 808	368 782	316 689	316 689	331 356	368 782	371 583	371 583
Při 0,75 úvazku	179 308	256 282	204 189	204 189	218 856	256 282	259 083	259 083
Při 0,5 úvazku	66 808	143 782	91 689	91 689	106 356	143 782	146 583	146 583
Při 0,25 úvazku	-45 692	31 282	-20 811	-20 811	-6 144	31 282	34 083	34 083
Za kolik let se veřejným rozpočtům vrátí vstupní investice?								
Při celém úvazku	2,5	1,8	0,7	0,0	1,7	1,4	0,6	0,0
Při 0,75 úvazku	4,1	2,6	1,1	0,0	2,5	2,0	0,9	0,0
Při 0,5 úvazku	11,0	4,7	2,4	0,0	5,2	3,5	1,5	0,0
Při 0,25 úvazku	-16,0	21,6	-10,7	0,0	-89,4	16,2	6,6	0,0

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup. **Tučně jsou uvedeny varianty, které považujeme v praxi za pravděpodobně nejčastější.**

Ekonomická návratnost péče o děti od tří let

U starších dětí je již běžné, že rodiče pracují na poloviční až celý úvazek. V průměru proto považujeme za nejpravděpodobnější tříčtvrteční úvazek. V takovém případě je zisk veřejných rozpočtů ve všech případech silně kladný. Zároveň péče o děti starší tří let ve veřejné MŠ je ekonomicky méně náročná než o děti do tří let. Návratnost vstupní investice u veřejná MŠ dosahuje 2-3 roky. Dětské skupiny sice vypadají pro stát ještě výhodněji, ale s ohledem na výši školného bude méně preferovaná.

Ekonomická výhodnost pro rodiče

Pro ucelenější pohled nákladů na zajištění péče o dítě pro rodiče propočítáváme, při jakém úvazku rodiče navrativšího na trh práce jsou jednotlivé varianty zařízení výhodnější. Pro tento výpočet vycházíme z průměrné hrubé měsíční mzdy přepočtené na čistou mzdu. V 1. čtvrtletí 2024 byla průměrná hrubá měsíční mzda ve Středočeském kraji 43 554 Kč²¹. Při zahrnutí 1 nezaopatřeného dítěte tak čistá mzda činí zhruba **36 000 Kč** a z této výše následně odečítáme náklady pro rodiče z umístění 1 dítěte do jednotlivých zařízení.

Práce na čtvrtinový úvazek je pro rodiče dětí mladší tří let ekonomicky výhodná pouze s nízkým školným ve veřejné MŠ a částečně u sousedského hlídání. V ostatních formách péče čistý příjem ze čtvrtinového úvazku padne prakticky pouze na školné.

Tab. č. 8 Ekonomická návratnost z pohledu rodičů, 1 dítě na měsíc

	děti do 3 let				děti od 3 let			
	MŠ veřejné	MŠ soukr.	Dětské sk.	Soused hlídání	MŠ veřejné	MŠ soukr.	Dětské sk.	Soused hlídání
Náklady pro rodiče	1 667	11 185	7 259	6 000	1 667	8 876	10 200	6 000
Zisk pro rodiče: Příjem ze zaměstnání – náklady na zajištění péče (školovné a stravné)								
1,0 úvazek	34 333	24 815	28 741	30 000	34 333	27 124	25 800	30 000
¾ úvazek	25 333	15 815	19 741	21 000	25 333	18 124	16 800	21 000
½ úvazek	16 333	6 815	10 741	12 000	16 333	9 124	7 800	12 000
¼ úvazek	7 333	-2 185	1 741	3 000	7 333	124	-1 200	3 000

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

²¹ ČSÚ. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/stc/prumerna-hruba-mesicni-mzda-v-1-ctvrtletu-2024>

4. Chybějící kapacity předškolní péče

V této kapitole vycházíme z podkladů a propočtů v předchozí studii Ekonomické dopady nepřijetí dětí do MŠ, kterou jsme zpracovávali na podzim 2023. Z této studie vyplývá, že pro děti starší tří let chybí ve Středočeském kraji cca 2 tis. míst ve veřejných mateřských školách. V některých regionech místa chybí (nejvíce okolo Prahy), v některých přebývají (např. Rakovnicko, Příbramsko...).

V poslední době ovšem ve veřejné diskuzi stále častěji vyvstává požadavek na umístění dětí mladších tří let. Předpokládáme, že celkem by předškolní zařízení navštěvovaly čtyři populační ročníky. Ve skutečnosti to budou i děti mladší dvou let, protože část starších dětí zůstane doma, ale v součtu se jedná o 4 populační ročníky.

V jednom populačním ročníku žije cca 16,8 tis. dětí. Čtyři populační ročníky tedy zahrnují cca 67 tis. dětí. Naproti tomu k říjnu 2023 bylo v mateřských školách a dětských skupinách 61 tis. míst, z toho 54 tis. ve veřejných MŠ. Celkově chybí 6 tis. míst. Jak již bylo zmíněno, pro děti starší 3 let chybí 2 tis. míst. Zbylé 4 tis. míst dává smysl obsadit dětskými skupinami, soukromými školkami a sousedským hlídáním.

S ohledem na podporu ze strany státu, nízké investiční náklady, jednodušší proces vyřízení a nižší částku příspěvku ze strany rodičů očekáváme, že nejvíce míst vznikne v dětských skupinách a v sousedském hlídání. Naopak v soukromých MŠ velký nárůst již nečekáme. Všechny tyto typy zařízení jsou ovšem vhodnější pro péči o děti mladší tří let. Pro děti starší tří let je role veřejných MŠ nezastupitelná (vč. nízkého rodičovského příspěvku), a proto by měl být podpořen i vznik veřejných MŠ.

Tab. č. 9 Počty dětí, míst v zařízeních a chybějící kapacity

	Děti/míst
Děti ve čtyřech populačních ročnících	67 325
Míst v MŠ a DS	61 229
Chybí míst celkem	
Chybí míst ve veřejných MŠ	2 000
Zbývá pokrýt DS a sousedským hlídáním	4 096

Zdroj: vlastní analýza Výzkumy Soukup

5. Shrnutí

Z výsledků analýzy vidíme, že finanční nákladnost jednotlivých zařízení se liší. Zatímco mateřské školy jsou nejdražší na vybudování a provoz (zejména veřejné MŠ), dětské skupiny a sousedské dětské skupiny mají výrazně nižší náklady na vybudování a rovněž jsou méně nákladné pro veřejný rozpočet. Z pohledu rodičů jsou ale soukromé MŠ a dětské skupiny nákladnější, neboť je školné (úplata za vzdělání) významným zdrojem jejich financování. Na druhou stranu nabízí flexibilitu a přijetí dítěte mladší 3 let. Za pozornost stojí sousedské dětské skupiny (tzv. sousedské hlídání), které budou alternativou péče o nejmenší děti. Z aktuálních informací víme, že tento typ péče bude nejméně provozně nákladný a státní rozpočet bude stát stejně, jako běžné dětské skupiny. Sousedské hlídání je však aktuálně ve fázi legislativního schvalování. Ačkoliv předpokládáme jeho potenciál využití ze strany rodičů, je otázkou, jak tento typ péče přivítá rodičovská populace a širší veřejnost.

V této studii zároveň odpovídáme na otázku, jaká je ekonomická návratnost počátečních investic a za jak dlouho se zaplatí vstupní investice. Návratnost je variabilní s ohledem na typ zařízení a typ úvazku rodiče, který se zajištěním péče o dítě vrací zpět na trh práce. U dětí do tří let je pravděpodobná výše úvazku mezi čtvrtinovým až polovičním. Čistý příjem ze čtvrtinového úvazku je tak nízký, že pro tyto rodiče není ekonomicky výhodné dávat děti do DS či soukromých mateřských škol. Zbývají veřejné MŠ, kde je školné pro děti do tří let minimální. V této kombinaci ovšem náklady státu na provoz silně převyšují příjem plynoucí z dodatečného zaměstnání rodičů. Doporučujeme proto zvážit navýšení školného pro nejmenší děti ve veřejných školkách tak, aby reflektovalo vyšší náklady spojené s menším počtem dětí ve třídě.

Při polovičním úvazku a vyšším úvazku se **u dětí do tří let** jeví být **nejvýhodnější** variantou **pro veřejný rozpočet běžné dětské a sousedské skupiny**. Naopak nejméně výhodnou variantou pro veřejný rozpočet je veřejná MŠ, která má nejvyšší vstupní investice i nejvyšší provozní náklady hrazené z veřejných rozpočtů. Zatímco vstupní investice do dětských skupin se navrátí za 2-3 roky, u veřejných mateřských škol počítáme s návratností 11 let (při polovičním úvazku).

U péče o děti starší tří let se situace výrazně liší. Konec rodičovské motivuje rodiče pracovat na vyšší úvazek (vyšší příjem pro veřejné rozpočty) a péče o starší děti je ve veřejné MŠ levnější (nižší náklady pro stát). **U dětí starší tří let dávají největší ekonomický smysl veřejné mateřské školy**. Pro veřejné rozpočty dosahuje návratnost vstupní investice 2-3 roky. Dětské skupiny pro starší děti jsou výhodné pro stát, ale pro rodiče pouze částečně, protože od tří let není školné regulované.

Ve Středočeském kraji chybí cca 2 tis. míst ve veřejných MŠ pro děti starší tří let a cca 4 tis. míst v dětských a sousedských skupinách.

6. Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek:

Tab. č. 1 Přehled počtu a kapacit předškolních zařízení ve Středočeském kraji	4
Tab. č. 2 Provozní náklady na 1 dítě za rok ve veřejné MŠ.....	8
Tab. č. 3 Provozní náklady na 1 dítě za rok v soukromé MŠ	11
Tab. č. 4 Provozní náklady na 1 dítě za rok v DS	15
Tab. č. 5 Provozní náklady na 1 dítě za rok.....	17
Tab. č. 6 Shrnutí nákladů v Kč na 1 dítě dle zařízení/péče	18
Tab. č. 7 Ekonomická návratnost vstupní investice do zařízení péče o dítě, přepočet na 1 dítě, náklady na provoz z veřejných rozpočtů	20
Tab. č. 8 Ekonomická návratnost z pohledu rodičů, 1 dítě na měsíc	21
Tab. č. 9 Počty dětí, míst v zařízeních a chybějící kapacity.....	22

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1 Normativy neinv. výdajů soukromých škol a školských zařízení pro rok 2024 v Kč	9
Obrázek č. 2 Denní normativy pro financování DS ze státního rozpočtu	12

7. Zpracovatel studie

Společnost VÝZKUMY SOUKUP se zabývá návrhem, realizací a zpracováním marketingových, sociologických a demografických výzkumů. Již od samého počátku naší existence jsme si stanovili za základní principy naší práce kvalitu, spolehlivost a spokojenost klientů. Naším cílem je provádět prakticky využitelné výzkumy, nikoliv výzkum pro výzkum. Proto veškeré činnosti koncipujeme tak, aby přinášely zcela konkrétní doporučení pro naše klienty.

Tomáš Soukup

